

Research Paper

Investigating the Role of Religious Beliefs on the Tendency to Use energy Substances in Professional Athletes Reza Nikbakhsh¹

1. Associate Professor, Department of Physical Education, South Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran (Corresponding Author)

Received:

21 Nov 2020

Accepted:

08 May 2021

Keywords:

Religious Beliefs, Energizers, Athletes

Abstract

The aim of this study was to investigate the role of religious beliefs on the tendency to use energy substances in professional athletes. The present study is one of the applied researches that was conducted in the field. The method of the present study was survey. The statistical population of the present study included all professional athletes in the country in different disciplines and leagues that had high levels of active sports. Due to the uncertainty of the population size, based on the Cochran sample size formula in the uncertainty of the population, 384 people were identified as the research sample. After distributing and collecting the questionnaires, 361 questionnaires were analyzed. The results of the present study showed that religious beliefs, including belonging to the principles of religion and commitment to the branches of religion, reduce the tendency to use energetic substances in professional athletes.

Extended Abstract**Abstract Introduction**

Professional sports are identified as an important issue in sports. The competitive atmosphere in professional sports has caused a competitive atmosphere to be created today, which has led to some immoralities and the formation of some behaviors, including the use of energy substances (Fallahi and Hemmat, 2019).

Peterson, Hasker, Reichenbach & Basinger (2020) identified that with the increasing development of the sports industry, the consumption of energy substances in athletes is a serious problem in sports. One of the concerns of sports today is the use of energy. The spread of sport and the formation of a competitive environment have led to the use of energy substances as an epidemic in sport, which despite control activities, but this issue is still

---

1. Email: nikbakhsh_reza@yahoo.com

evident in sport (Barkoukis, Brooke, Ntoumanis, Smith & Gucciardi, 2019). The use of energy substances in sports has brought many negative effects. This issue has affected the competitive environment in sports and this issue has had negative effects on athletes and other pillars of sports (Mudrak, Slepicka & Slepickova, 2018). Moreover, the use of energy substances has led to a social distrust of sport (Horst et al., 2020). Religious beliefs as one of the important issues in improving the spiritual characteristics of individuals - can play an important role in the process of preventing abnormal behaviors. McClure (2017) noted that religious beliefs play an important role in the process of improving and promoting behaviors that conform to societal norms. Skoggard, Ember, Pitek, Jackson & Carolus (2020) also found in their research that religious beliefs can overshadow some of the people's behaviors. Furthermore, Shamsaii and Ahmadian (2020) have found that vision has an effect on reducing the use of energy substances in athletes. Al-Dafrawi (2020) also found that the existence of Islamic views affects the willingness of individuals to use energy substances. Understanding the role of religious beliefs in the desire for energetic substances of professional athletes, while creating scientific evidence in this regard, can lead to the creation of practical activities to reduce the desire for energetic substances of professional athletes. Realizing this relationship can create new capacities of religious dimensions in the field of sports.

However, the lack of scientific evidence to examine the role of religious beliefs in the desire for energy substances of professional athletes has caused to date, no serious attention has been paid to religious aspects in order to control the use of energy substances in sports.

This may be due to a research gap that has not identified the capacity of religious beliefs to control the use of energy substances among professional athletes. Therefore, the aim of this study was to investigate the effect of religious beliefs on the tendency to use energetic substances in professional athletes.

Research Methodology

This applied study was conducted in the field through a survey method.

Participants

The statistical population included all professional athletes in the country in selected sports including volleyball, football, handball, taekwondo, athletics, wrestling, wushu and weightlifting and top leagues in 2019, during which high levels of sports were active. Based on Cochran's sample size formula, 384 people were selected as the research sample by stratified random sampling in both face-to-face and communication via cyberspace. After collecting the questionnaires, 361 questionnaires were analyzed.

Data collection tools and methods

Data collection tools included the following two questionnaires:

Musazadeh and Scientific Beliefs Questionnaire (2015):

This questionnaire had 10 questions that the questions of this questionnaire were designed in two dimensions of belonging to the principles of religion (5 questions) and commitment to the sub-principles of religion (5 questions). The questions of this tool were designed on a 5 Likert scale. The validity of this questionnaire was reviewed and confirmed.

The reliability of this questionnaire was 0.71. In the present study, in order to evaluate the reliability of the questionnaire, Cronbach's alpha calculation method was determined to be 0.84.

Tendency to use Shamsai and Ahmadian energy sources (2020):

This questionnaire had 17 questions. The questions of this tool were designed on a 5 Likert scale. The validity of this questionnaire was reviewed and confirmed. The reliability of this questionnaire was 0.89. In the current study, the reliability of the questionnaire was determined from Cronbach's alpha calculation method of 0.86.

Data Processing Method

To analyze the data, a regression test was performed to examine the relationships between the variables in SPSS 20.

Findings

Table 1- Role of belonging to the principles of religion on the tendency to use energetic substances of professional athletes

Statistics	Correlation coefficient	Modification coefficient	Modified coefficient of determination
Rate	-0.849	0.720	0.719

The results showed that increasing adherence to the principles of religion reduced the tendency to use

energy substances for professional athletes

Table 2- Role of commitment to the branches of religion on the tendency to use energetic substances for professional athletes

Statistics	Correlation coefficient	Modification coefficient	Modified coefficient of determination
Rate	-0.813	0.662	0.661

The results indicated that increasing commitment to the branches of religion

decreased the tendency to use energy substances for professional athletes.

Discussion

The use of energy substances as one of the important concerns of exercise has caused to attract the attention of researchers. Fallahi and Hemmat (2019) have pointed out that the use of energy substances has negative consequences in sports, which should be seriously considered. The use of strategies to permanently declines the use of energy substances among professional athletes, leading to the creation of new paths and knowledge in this regard.

The utilization of spiritual and religious capacities to reduce the consumption of energetic substances as a sustainable solution can be used in sports (Al-Dafrawi, 2020). With this in mind, it can be stated that the results of the present study are in line with the results of Al-Dafrawi (2020).

In interpreting this issue, it is necessary to mention that religious beliefs can convince athletes not to use energizing substances by clarifying the difference between right and wrong. In other words, the capacities of religious beliefs can provide the path to correct and ethical behaviors among professional athletes. It seems that the functions of religious beliefs to create principled and standard behaviors among all people, including professional athletes, have led to the formation of this issue.

The results of the present study showed that commitment to the branches of religion has a significant role in the tendency to use energetic substances in professional athletes. The results also showed that belonging to the principles of religion has a significant role in the tendency of professional athletes to use energy.

In other words, an increase in the number of religious beliefs, including the commitment to the sub-principles of religion and belonging to the principles of religion, causes a significant decrease in the tendency to use energetic substances for professional athletes. This issue has been mentioned in various studies.

Shamsai and Ahmadian (2020) in their study investigated the psychological relationship between the level of religiosity and tendency to doping behavior in bodybuilding athletes as well as found that there was a significant negative relationship between religious beliefs and tendency to doping behavior. They have concluded that the existence of deeper religious beliefs as a preventive and corrective factor in the use of performance-enhancing drugs is very important. This can be considered as an important finding regarding the health of the sport of athletes. Besides, Al-Dafrawi (2020) found that the existence of Islamic views could affect the tendency of people to doping. Therefore, religious and Islamic beliefs can play an important role in healthy and clean behaviors in sports. It can be stated that the results of the present study are in line with the results of Shamsai and Ahmadian (2020) and Al-Dafrawi (2020). Religion has a very decisive role in encompassing all aspects of human life. Undoubtedly, religion can accelerate the process of transmitting norms and values to professional athletes by influencing individual behaviors and attitudes. In other words, religious beliefs can bring professional athletes to the stage of being able to recognize and abide by

the norms and values of sports and society. Shamsaii and Ahmadian (2020) found that religious beliefs could significantly reduce inappropriate behavior in individuals. Religious beliefs play an important role in the spread of normative and value behaviors in society, and these capabilities of religious beliefs can have a wide range of effects among professional athletes. Religious beliefs can play an important role in preventing athletes from using energy substances by overshadowing the social status of individuals and identifying their potentials at the community level.

References

1. Al-Dafrawi, A. S. A. (2020). An Islamic Viewpoint on Doping in Sports: An Analytical Study. *Journal of Islamic Thought and Civilization*, 10(2).
2. Barkoukis, V., Brooke, L., Ntoumanis, N., Smith, B., & Gucciardi, D. F. (2019). The role of the athletes' entourage on attitudes to doping. *Journal of sports sciences*, 37(21), 2483-2491.
3. Duncan, L. R., Hallward, L., & Alexander, D. (2018). Portraits of adolescent athletes facing personal and situational risk factors for doping initiation. *Psychology of Sport and Exercise*, 39, 163-170.
4. Fallahi, A., Hemmat, E. (2019). Ethical Implications of the Trade in Drugs and Energizers in Professional Sports, *Ethics in Science and Technology Quarterly*, 14 (3), 7-14. In Persian
5. McClure, P. K. (2017). Tinkering with technology and religion in the digital age: The effects of Internet use on religious belief, behavior, and belonging. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 56(3), 481-497.
6. McNamee, M. J., & Tarasti, L. (2010). Juridical and ethical peculiarities in doping policy. *Journal of Medical Ethics*, 36(3), 165-169.
7. Mudrak, J., Slepicka, P., & Slepickova, I. (2018). Sport motivation and doping in adolescent athletes. *PLoS one*, 13(10), e0205222.
8. Musazadeh, Sh., Elmi, M. (2015). Investigating the Relationship between Lifestyle and Religious Beliefs of Students of Islamic Azad University, Varzeqan Branch, *Sociological Studies*, 8 (29), 7-20. In Persian
9. Peterson, M., Hasker, W., Reichenbach, B., & Basinger, D. (2008). Reason and religious belief: an introduction to the philosophy of religion.
10. Shamsaei, N., Ahmadian, N. (2020). Investigating the psychological relationship between the level of religiosity and the tendency to doping behavior in bodybuilding athletes. *Religion and Health*, 8 (1), 38-30. In Persian
11. Skoggard, I., Ember, C. R., Pitek, E., Jackson, J. C., & Carolus, C. (2020). Resource stress predicts changes in religious belief and increases in sharing behavior. *Human Nature*, 31(3), 249-271.

مقاله پژوهشی

بررسی نقش باورهای دینی بر تمایل به استفاده از مواد نیروزا در ورزشکاران حرفه‌ای

رضا نیکبخش^۱

۱. دانشیار، گروه تربیت بدنی، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسندهٔ مسئول)

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش باورهای دینی بر تمایل به استفاده از مواد نیروزا در ورزشکاران حرفه‌ای انجام گردید. پژوهش حاضر از جمله پژوهش‌های کاربردی است که به صورت میدانی انجام گردید. روش پژوهش حاضر به صورت پیمایشی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمامی ورزشکاران حرفه‌ای کشور در رشته‌ها و لیگ‌های مختلف بودند که در سطوح عالی ورزش در حال فعالیت بودند. با توجه به نامشخص بودن حجم جامعه، بر اساس فرمول حجم نمونه کوکران در شرایط نامشخص بودن جامعه، تعداد ۳۸۴ نفر به عنوان نمونه پژوهش مشخص شدند. پس از پخش و جمع‌آوری پرسش‌نامه‌ها تعداد ۳۶۱ پرسش‌نامه مورد تحلیل قرار گرفت. نتایج پژوهش حاضر نشان داد باورهای دینی شامل تعلق به اصول دین و تعهد به فروع دین سبب کاهش میزان تمایل به استفاده از مواد نیروزا توسط ورزشکاران حرفه‌ای می‌گردد.

تاریخ دریافت:

۱۳۹۹/۰۹/۰۱

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۰/۰۲/۱۸

واژگان کلیدی:

باورهای دینی، مواد نیروزا، ورزشکاران

مقدمه

ورزش حرفه‌ای یکی از اجزا مهم و کلیدی در ورزش می‌باشد. فضای رقابتی در ورزش حرفه‌ای سبب گردیده است تا امروزه فضای رقابتی ایجاد گردد که این فضای رقابتی منجر به بروز برخی بی‌اخلاقی‌ها و شکل‌گیری برخی رفتارها از جمله مصرف مواد نیروزا شده است (فلاحی و همت، ۲۰۱۹). هورست، رینگ و کاووسانو^۱ (۲۰۲۰) مشخص نمودند که با پیشرفت

روزافزون صنعت ورزش مصرف مواد نیروزا در ورزشکاران از مشکلات جدی ورزش است. یکی از نگرانی‌های امروزه ورزش، استفاده از مواد نیروزا است. گستردگی ورزش و شکل‌گیری فضای رقابتی سبب گردیده است تا استفاده از مواد نیروزا به عنوان یک اپیدمی در ورزش مشخص گردد که علی‌رغم فعالیت‌های کنترلی، اما این مسئله همچنان در ورزش مشهود است (بارکوکیس، بروکی، انتومانیس، اسمیت و گوسپاردی، ۲۰۱۹). استفاده از مواد نیروزا در ورزش آثار منفی بسیاری را به ارمغان آورده است. این مسئله سبب گردیده است تا فضای رقابتی در ورزش تحت تأثیر قرار گیرد و این مسئله آثار منفی‌ای بر ورزشکاران

1. Email: nikbakhsh_reza@yahoo.com

2. Barkoukis, Brooke, Ntoumanis, Smith & Gucciardi

1. Hurst, Ring & Kavussanu

نمودند که شخصیت نقش مهمی در بروز و یا عدم بروز دوپینگ در میان ورزشکاران دارد. مک‌نامی و تاراستی^۷ (۲۰۱۰)، زوان، زنیک، سکولیس، کوبلا و لسینیک^۸ (۲۰۱۷) و زنیک، استیپیک و سکولیس^۹ (۲۰۱۳) اشاره داشتند که عدم وجدان کاری سبب گردیده است تا برخی ورزشکاران به استفاده از مواد نیروزا متمایل شوند. آنان اشاره داشتند که ایجاد فعالیت‌های فرهنگی غنی می‌تواند رفتارهای آنان در استفاده از مواد نیروزا را تحت بررسی قرار دهد.

باورهای دینی به عنوان یکی از مسائل مهم در حوزه استفاده از مواد نیروزا مورد توجه برخی پژوهشگران قرار گرفته است. دین به عنوان یکی از مسائل مهم در سطح جهان در تمامی زمان و محیط‌ها وجود داشته است. نیاز فطری انسان‌ها به دین سبب گردیده است تا دین به عنوان یک مسئله فردی در پاسخ به نیازهای فطری انسان مشخص گردد. دین نقش مهمی در شکل‌گیری برخی روحيات و عملکردهایی در زندگی اجتماعی افراد دارد (رحمانی، ۲۰۱۵). تعاریف مختلفی از باورهای دینی وجود دارد. موسی زاده و علمی (۲۰۱۷) باورهای دینی را رفتارها و نگرش‌هایی عنوان نموده‌اند که در ارتباط با حیطه‌های مختلف دین و مذهب شکل می‌گیرد. دین دارای اهداف مختلفی است که یکی از عمده‌ترین اهداف دین، مشخص نمودن مسیر سعادت انسانی و همچنین اصلاح رفتارها و امور افراد است (رحمانی، ۲۰۱۵). امروزه دین ظرفیت‌هایی در برخی حوزه‌ها از جمله مصرف مواد نیروزا داشته است (رودک، سکولیس و پاسالیس^{۱۰}، ۲۰۰۹).

و سایر ارکان ورزش داشته است (مودراک، اسلیپکا و اسلیپکوا، ۲۰۱۸). استفاده از مواد نیروزا همچنین منجر به بی‌اعتمادی اجتماعی به ورزش گردیده است. این مسئله نشان می‌دهد که استفاده از مواد نیروزا همواره در ورزش سبب گردیده است تا بی‌نظمی‌هایی در این خصوص ایجاد نماید (هورست و همکاران، ۲۰۲۰). با توجه به نفوذ اجتماعی ورزش، ورزشکاران سعی در کسب موفقیت‌های ورزشی دارند. تلاش گسترده ورزشکاران جهت موفقیت در ورزش، منجر به افزایش تمایل ورزشکاران به مصرف مواد نیروزا شده است. اگر چه مشکلات و ضررهای استفاده از این مواد مورد تأکید قرار گرفته است اما مصرف مواد نیروزا در ورزش شیوع یافته است (فخاری راد و غلامی، ۲۰۱۲). در مسیر کنترل استفاده از مواد نیروزا فعالیت‌های فرهنگی، نظارتی و مدیریتی انجام گردیده است اما ناکارآمدی این روش‌ها سبب گردیده است تا شاهد گسترش استفاده از مواد نیروزا در تمامی حوزه‌ها و حتی سطوح ورزش شده است (یسالیس و بهرکی^۱، ۲۰۰۰). مورنتی‌سانچز و زابالا^۳ (۲۰۱۳) و پتروچی^۴ (۲۰۰۷) اشاره داشتند که یکی از مسائل مهم در مسیر استفاده از مواد نیروزا در میان ورزشکاران، عدم برخورداری از باورها و نگرش‌های قوی در میان ورزشکاران است. دونکان، هالوارد و آکساندر^۵ (۲۰۱۸) اشاره داشتند که شخصیت نقش مهمی در مسیر موفقیت و پیشرفت ورزشکاران دارد. به صورتی که بهره‌گیری از ظرفیت‌های آن می‌تواند تاثیرگذاری زیادی بر مسیر رشد و ترقی ورزشکاران داشت هباید. آلارانتا، آلارانتا، هولمیلیا، پالم، پیتیلیا و هلنیوس^۶ (۲۰۰۶) نیز مشخص

7. McNamee & Tarasti
8. Zvan, Zenic, Sekulic, Cubela & Lesnik
9. Zenic, Stipic & Sekulic
10. Rodek, Sekulic & Pasalic

1. Mudrak, Slepicka & Slepickova
2. Yesalis & Bahrke
3. Morente-Sánchez & Zabala
4. Petróczi
5. Duncan, Hallward & Alexander
6. Alaranta, Alaranta, Holmila, Palmu, Pietilä & Helenius

ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی به افراد سبب می‌گردد تا میزان تمایل افراد به استفاده از مواد نیروزا به شدت کاهش یابد. شمسایی و احمدیان (۲۰۲۰) نیز مشخص نمودند که دین‌داری سبب تأثیرگذاری بر کاهش میزان استفاده از مواد نیروزا در ورزشکاران می‌گردد.

الدفاوی^۷ (۲۰۲۰) نیز مشخص نمودند که وجود دیدگاه‌های اسلامی سبب تأثیرگذاری بر میزان تمایل افراد به استفاده از مواد نیروزا گردد. همچنین زینک، استیپیک و سکولیچ (۲۰۱۳) در پژوهش خود مشخص نمودند که مذهبی بودن به عنوان عامل تردید در برابر رفتار دوپینگ در ورزشکاران دانشگاهی مشخص گردیده است. پی بردن به نقش باورهای دینی بر تمایل به مواد نیروزا ورزشکاران حرفه‌ای می‌تواند ضمن ایجاد شواهد علمی در این خصوص، منجر به ایجاد فعالیت‌های عملی در جهت کاهش میزان تمایل به مواد نیروزا ورزشکاران حرفه‌ای گردد. پی بردن به این رابطه می‌تواند ظرفیت‌های جدیدی از ابعاد دینی در حوزه ورزش ایجاد نماید. این در حالی است که عدم شواهد علمی در خصوص بررسی نقش باورهای دینی بر تمایل به مواد نیروزا ورزشکاران حرفه‌ای سبب گردیده است تا امروزه توجه جدی به جنبه‌های دینی در جهت کنترل استفاده از مواد نیروزا در ورزش انجام نگردد. این مسئله می‌تواند ناشی از خلأ پژوهشی در این خصوص باشد که ظرفیت‌های باورهای دینی در کنترل استفاده از مواد نیروزا در میان ورزشکاران حرفه‌ای را مشخص نکرده است. با این توجه پژوهش با هدف بررسی نقش باورهای دینی بر تمایل به استفاده از مواد نیروزا ورزشکاران حرفه‌ای طراحی و اجرا گردید. از این رو سؤال اصلی پژوهش حاضر این است که آیا باورهای

باورهای دینی به عنوان یکی مسائل مهم در بهبود شاخص‌های معنوی در افراد می‌تواند نقش مهمی در روند پیشگیری افراد را رفتارهای نامتعارف داشته باشد. به اعتقاد رحمانی (۲۰۱۲) باورهای دینی می‌تواند ظرفیت‌های ذهنی مثبتی در میان افراد ایجاد نماید. پیترسون، هاسکر، ریچنباچ و باسینگر^۱ (۲۰۰۸) نیز مشخص نمودند که باورهای دینی به واسطه نفوذ بر نگرش افراد منجر به بهبود وضعیت رفتاری آنان می‌گردد. مک‌کلوری^۲ (۲۰۱۷) اشاره داشت که باورهای دینی نقش مهمی در روند بهبود و گسترش رفتارهایی مطابق با هنجارهای جامعه دارد. گریم و گریم^۳ (۲۰۱۹) نیز مشخص نمودند که توجه به باورهای دینی می‌تواند ضمانت شکل‌گیری رفتارهایی مطابق با قوانین و استانداردهای موجود را بهبود دهد. کیرکپاتریک^۴ (۱۹۹۷) نیز مشخص نمودند که باورهای دینی به واسطه بهبود اعتماد می‌تواند در رفتارهای افراد تأثیرات مثبتی داشته باشد. ویلارد و نورنزیان^۵ (۲۰۱۳) مشخص نمودند که باورهای دینی سبب تأثیرگذاری بر هدف زندگی افراد می‌گردد و باعث می‌شود تا رفتارهای مناسبی از افراد شکل گیرد. اسکوگارد، امبر، پیتک، جکسون و کارولوس^۶ (۲۰۲۰) نیز در پژوهش خود مشخص نمودند که باورهای دینی می‌تواند برخی رفتارهای افراد را تحت الشعاع قرار دهد. رودک، سکولیچ و پاسالیچ (۲۰۰۹) نیز در تحقیق خود پی بردند که دین‌داری سبب تأثیرگذاری بر تمایل افراد به استفاده از مواد نیروزا گردد. از دیدگاه آنان مذهب می‌تواند به عنوان یک عامل محافظتی بالقوه علیه دوپینگ در نظر گرفته شود. مطابق با نتایج این پژوهش استفاده از ظرفیت‌های دین‌داری می‌تواند به واسطه انتقال

6. Skoggard, Ember, Pitek, Jackson & Carolus
7. Al-Dafrawi

1. Peterson, Hasker, Reichenbach & Basinger
2. McClure
3. Grim & Grim
4. Kirkpatrick
5. Willard & Norenzayan

نیمی دیگر فاقد آن هستند). معمولاً p و q را ۰٫۵ در نظر می‌گیریم. مقدار Z معمولاً ۱٫۹۶ است. d می‌تواند ۰٫۰۱ یا ۰٫۰۵ باشد که مطابق با فرمول حجم نمونه در شرایط معین، در این صورت تعداد نمونه برابر ۳۸۴ نمونه مشخص گردید. روش نمونه‌گیری در پژوهش حاضر به صورت تصادفی-طبقه‌ای بود. بدین صورت که محقق ضمن انتخاب لیگ‌های مدنظر به صورت در دسترس به انتخاب ورزشکاران این لیگ‌ها به دو صورت حضوری و ارتباط از طریق فضای مجازی اقدام نمود. در انتخاب نمونه‌های پژوهش سعی گردید تا از رشته‌های ورزشی تیمی و انفرادی به صورت مناسب و منظمی نمونه‌گیری انجام شود. تمامی نمونه‌های پژوهش در سطح حرفه‌ای بودند و دارای قرارداد حرفه‌ای با باشگاه‌های به‌خصوص بودند.

ابزار و شیوه‌های گردآوری داده‌ها

ابزار گردآوری اطلاعات در پژوهش حاضر شامل دو پرسش‌نامه زیر بود. پرسش‌نامه باورهای دینی موسی زاده و علمی (۲۰۱۵): این پرسش‌نامه توسط موسی زاده و علمی در سال ۲۰۱۵ طراحی گردید. این پرسش‌نامه دارای ۱۰ سؤال بود که سؤالات این پرسش‌نامه در دو بُعد تعلق به اصول دین (۵ سؤال) و تعهد به فروع دین (۵ سؤال) طراحی شده بود. سؤالات این ابزار در طیف ۵ ارزشی لیکرت طراحی گردیده بود. روایی این پرسش‌نامه در پژوهش آنان مورد بررسی و تأیید قرار گرفته بود. میزان پایایی این پرسش‌نامه ۰/۷۱ مشخص گردیده بود. در پژوهش حاضر جهت بررسی پایایی پرسش‌نامه از روش محاسبه آلفای کرونباخ استفاده گردید. میزان پایایی این پرسش‌نامه ۰/۸۴ مشخص گردید.

پرسش‌نامه تمایل به استفاده از مواد نیروزا شمسائی و احمدیان (۲۰۲۰): این پرسش‌نامه توسط شمسائی و احمدیان در سال ۲۰۲۰ طراحی گردید. این پرسش‌نامه دارای ۱۷ سؤال است. سؤالات این ابزار در طیف ۵

دینی بر تمایل به استفاده از مواد نیروزا ورزشکاران حرفه‌ای تأثیر دارد؟

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از جمله پژوهش‌های کاربردی است که به صورت میدانی انجام گردید. روش پژوهش حاضر به صورت پیمایشی بود.

شرکت‌کنندگان

جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمامی ورزشکاران حرفه‌ای کشور در رشته‌های و لیگ‌های برتر در سال ۱۳۹۸ بودند که سطوح عالی ورزش در حال فعالیت بودند. رشته‌های ورزشی منتخب شامل والیبال، فوتبال، هندبال، تکواندو، دو و میدانی، کشتی، ووشو و وزنه-برداری بود. با توجه به نامشخص بودن حجم جامعه، بر اساس فرمول حجم نمونه کوکران در شرایط نامشخص بودن جامعه، تعداد ۳۸۴ نفر به عنوان نمونه پژوهش مشخص شدند. پس از پخش و جمع‌آوری پرسش‌نامه‌ها تعداد ۳۶۱ پرسش‌نامه مورد تحلیل قرار گرفت. فرمول کوکران برای دو حالت که حجم جامعه معلوم و نامعلوم باشد محاسبه می‌شود:

$$n = \frac{Npqz^2}{pqz^2 + Nd^2} \quad \text{حجم جامعه معلوم:}$$

$$n = \frac{pqz^2}{d^2} \quad \text{حجم جامعه نامعلوم:}$$

n = حجم نمونه

N = حجم جمعیت آماری

t یا Z_{α} = در صد خطای معیار ضریب اطمینان قابل قبول

P = نسبتی از جمعیت فاقد صفت معین

$q = 1 - p$ = نسبتی از جمعیت فاقد صفت معین

E = درجه اطمینان یا دقت احتمالی مطلوب

در این پژوهش از فرمول حجم نمونه کوکران در شرایط نامشخص بودن حجم جامعه استفاده گردید. طبق فرمول اگر بخواهیم حجم نمونه را با شکاف جمعیتی ۰/۵ (یعنی نیمی از جمعیت حایز صفتی معین باشند).

توزیع داده‌ها و از آزمون رگرسیون جهت بررسی روابط میان متغیرها استفاده شد. کلیه روند تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش حاضر در نرم‌افزارهای اس‌پس‌اس-اس نسخه ۲۰ انجام گردید.

یافته‌ها

نتایج توصیفی پژوهش حاضر نشان داد که میانگین سنی نمونه‌های پژوهش ۲۸/۴ سال بود. همچنین از میان نمونه‌های پژوهش ۲۳۴ نفر زن و ۱۲۷ نفر مرد بودند. همچنین افراد با سطح تحصیلاتی کارشناسی با ۵۲/۷ درصد بیشترین فراوانی را دارا بودند. جدول شماره ۱ تفکیک نمونه‌های آماری از منظر رشته و جنسیت را نشان می‌دهد.

ارزشی لیکرت طراحی گردیده بود. روایی این پرسش-نامه در پژوهش آنان مورد بررسی و تأیید قرار گرفته بود. میزان پایایی این پرسش‌نامه ۰/۸۹ مشخص گردیده بود. در پژوهش حاضر جهت بررسی پایایی پرسش‌نامه از روش محاسبه آلفای کرونباخ استفاده گردید. میزان پایایی این پرسش‌نامه ۰/۸۶ مشخص گردید.

روشی پردازشی داده‌ها

به‌منظور تحلیل داده‌های پژوهش حاضر از آمار توصیفی و استنباطی استفاده گردید. بدین‌صورت که در بخش آمار توصیفی از میانگین و انحراف استاندارد استفاده گردید. همچنین در بخش آمار استنباطی از آزمون کلموگراف اسمیرنوف جهت بررسی نرمال بودن

جدول ۱- فراوانی نمونه‌های پژوهش بر حسب رشته‌های ورزشی و جنسیت

رشته‌های ورزشی	جنسیت	پرسش‌نامه پخش شده	پرسش‌نامه تکمیل شده
والیبال	مرد	۳۷	۳۵
	زن	۴۰	۳۸
فوتبال	مرد	۴۴	۴۲
	زن	۵۱	۴۸
هندبال	مرد	۴۴	۴۲
	زن	۲۶	۲۴
تکواندو	مرد	۱۸	۱۷
	زن	۹	۸
دو و میدانی	مرد	۲۰	۱۹
	زن	۱۳	۱۱
کشتی	مرد	۳۰	۲۹
	زن	-	-
ووشو	مرد	۱۱	۹
	زن	۲۵	۲۴
وزنه برداری	مرد	۱۶	۱۵
	زن	-	-

نشان می‌دهد.

جدول شماره ۲ نتایج آزمون کلموگراف اسمیرنوف را

جدول ۲- نتایج آزمون کلوموگراف اسمیرنف

متغیرها	آماره	سطح معناداری	توزیع داده‌ها
باورهای دینی	۰/۸۷۳	۰/۴۳۱	طبیعی
تمایل به استفاده از مواد نیروزا	۰/۶۷۳	۰/۷۵۶	طبیعی

بر اساس این آزمون، وقتی توزیع داده‌ها نرمال است که مقدار یا سطح معناداری بیشتر از عدد بحرانی در سطح ۰/۰۵ باشد. با توجه به جدول ۱، نتایج آزمون نشان می‌دهد که توزیع داده‌ها طبیعی است. در نتیجه امکان استفاده از آزمون‌های پارامتریک وجود دارد و از آزمون‌های پارامتریک جهت بررسی روابط پژوهش استفاده شد. به‌منظور بررسی نقش تعلق به اصول دین بر تمایل به استفاده از مواد نیروزا ورزشکاران حرفه‌ای از آزمون رگرسیون استفاده شد. جدول شماره ۲ نتایج این آزمون را نشان می‌دهد.

جدول ۲- نتایج آزمون رگرسیون در خصوص نقش تعلق به اصول دین بر تمایل به استفاده از مواد نیروزا ورزشکاران حرفه‌ای

آماره	ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین اصلاح‌شده
میزان	-۰/۸۴۹	۰/۷۲۰	۰/۷۱۹

نتایج نشان داد که ارتباط بین تعلق به اصول دین و تمایل به استفاده از مواد نیروزا ورزشکاران حرفه‌ای به میزان -۰/۸۴۹ است. به عبارتی افزایش تعلق به اصول دین سبب کاهش میزان تمایل به استفاده از مواد نیروزا

ورزشکاران حرفه‌ای می‌گردد. جدول ۳ نتایج آنوا در خصوص تحلیل واریانس مربوط به مدل رگرسیونی را نشان می‌دهد.

جدول ۳- نتایج آنوا در خصوص نقش تعلق به اصول دین بر تمایل به استفاده از مواد نیروزا ورزشکاران حرفه‌ای

آماره	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره اف	سطح معناداری
سهم مدل	۳۲۴/۵۷۴	۱	۳۲۴/۵۷۴	۹۲۳/۶۷۱	۰/۰۰۱
سهم خطا	۱۲۶/۱۵۱	۳۵۹	۰/۳۵۱		
مجموع	۴۵۰/۷۲۶	۳۶۰			

مطابق با نتایج جدول فوق مشخص گردید که مدل رگرسیونی مناسب خواهد بود؛ زیرا بیشتر تغییرات متغیر وابسته در مدل رگرسیونی دیده شده است. جدول ۴ نتایج مربوط به ضرایب و خصوصیات مربوط به آزمون رگرسیون در خصوص نقش تعلق به اصول دین بر تمایل به استفاده از مواد نیروزا ورزشکاران حرفه‌ای را نشان می‌دهد.

جدول ۴- نتایج ضرایب و خصوصیات مربوط به آزمون رگرسیون در خصوص نقش تعلق به اصول دین بر تمایل به استفاده از مواد نیروزا ورزشکاران حرفه‌ای

سطح معناداری	آماره تی	آمار بتا	خط انحراف استاندارد	آماره ب	آماره
۰/۰۰۱	۶۳/۵۰۶		۰/۰۷۵	۴/۷۳۹	ثابت
۰/۰۰۱	-۳۰/۳۹۲	-۰/۸۴۹	۰/۰۲۳	-۰/۷۰۱	تعلق به اصول دین

به‌منظور بررسی نقش تعهد به فروع دین بر تمایل به استفاده از مواد نیروزا ورزشکاران حرفه‌ای از آزمون رگرسیون استفاده شد. جدول شماره ۵ نتایج این آزمون را نشان می‌دهد.

جدول ۵- نتایج آزمون رگرسیون در خصوص نقش تعهد به فروع دین بر تمایل به استفاده از مواد نیروزا ورزشکاران حرفه‌ای

ضریب تعیین اصلاح‌شده	ضریب تعیین	ضریب همبستگی	آماره
۰/۶۶۱	۰/۶۶۲	-۰/۸۱۳	میزان

نتایج نشان داد که ارتباط بین تعهد به فروع دین و تمایل به استفاده از مواد نیروزا ورزشکاران حرفه‌ای به میزان ۰/۸۱۳- است. به عبارتی افزایش تعهد به فروع دین سبب کاهش میزان تمایل به استفاده از مواد نیروزا ورزشکاران حرفه‌ای می‌گردد. جدول ۶ نتایج آنوا در خصوص تحلیل واریانس مربوط به مدل رگرسیونی را نشان می‌دهد.

جدول ۶- نتایج آنوا در خصوص نقش تعهد به فروع دین بر تمایل به استفاده از مواد نیروزا ورزشکاران حرفه‌ای

سطح معناداری	آماره اف	میانگین مربعات	درجه آزادی	مجموع مربعات	آماره
۰/۰۰۱	۷۰۲/۰۸۱	۲۹۸/۲۳۰	۱	۲۹۸/۲۳۰	سهام مدل
		۰/۴۲۵	۳۵۹	۱۵۲/۴۹۶	سهام خطا
			۳۶۰	۴۵۰/۷۲۶	مجموع

رگرسیون در خصوص نقش تعهد به فروع دین بر تمایل به استفاده از مواد نیروزا ورزشکاران حرفه‌ای را نشان می‌دهد.

مطابق با نتایج جدول فوق مشخص گردید که مدل رگرسیونی مناسب خواهد بود؛ زیرا بیشتر تغییرات متغیر وابسته در مدل رگرسیونی دیده شده است. جدول ۷ نتایج مربوط به ضرایب و خصوصیات مربوط به آزمون

جدول ۷- نتایج ضرایب و خصوصیات مربوط به آزمون رگرسیون در خصوص نقش تعهد به فروع دین بر تمایل به استفاده از مواد نیروزا ورزشکاران حرفه‌ای

آماره	آماره ب	خطا انحراف استاندارد	آمار بتا	آماره تی	سطح معناداری
ثابت	۴/۶۳۱	۰/۰۸۱		۵۶/۹۸۲	۰/۰۰۱
تعهد به فروع دین	-۰/۶۷۲	۰/۰۲۵	-۰/۸۱۳	-۲۶/۴۹۷	۰/۰۰۱

بحث و نتیجه‌گیری

استفاده از مواد نیروزا به عنوان یکی از دغدغه‌های مهم ورزش سبب گردیده است تا توجه محققان را به خود جلب نماید. فلاحی و همت (۲۰۱۹) اشاره داشتند که استفاده از مواد نیروزا پیامدهای منفی در ورزش دارد که این مسئله می‌بایستی به صورت جدی مدنظر قرار گیرد. استفاده از راهکارهایی در جهت کاهش پایدار استفاده از مواد نیروزا در میان ورزشکاران حرفه‌ای سبب گردیده است تا همواره مسیرها و دانش جدیدی در این خصوص ایجاد گردد. زوان و همکاران (۲۰۱۷) و زینک و همکاران (۲۰۱۳) اشاره داشتند که در جهت کاهش میزان استفاده از مواد نیروزا می‌بایستی از فعالیت‌هایی که آثار کوتاه‌مدت دارد، خودداری نمود و هدف را کاهش پایدار استفاده از مواد نیروزا گذاشت. با توجه به ظرفیت‌های باورهای دینی می‌توان از کارکردهای آن در جهت کاهش پایدار تمایل به استفاده از مواد نیروزا ورزشکاران حرفه‌ای بهره لازم را برد. بهره‌گیری از ظرفیت‌های معنوی و دینی در جهت کاهش مصرف مواد نیروزا به عنوان یک راهکار پایدار می‌تواند در ورزش استفاده گردد (الدفاوی، ۲۰۲۰). با این توجه می‌توان چنین اعلام داشت که نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش‌های الدفاوی (۲۰۲۰)، زوان و همکاران (۲۰۱۷) و زینک و همکاران (۲۰۱۳) همسو است.

در تفسیر این مسئله لازم به ذکر است که باورهای دینی می‌تواند به واسطه شفاف نمودن میان صحیح و غلط از یکدیگر برای ورزشکاران بتواند آنان را در جهت

عدم بهره‌گیری از مواد نیروزا متقاعد نماید. به عبارتی ظرفیت‌های باورهای دینی می‌تواند مسیر رفتارهای صحیح و اخلاقی در میان ورزشکاران حرفه‌ای را فراهم نماید. به نظر می‌رسد کارکردهای باورهای دینی در جهت ایجاد رفتارهای اصولی و استاندارد در میان تمامی افراد از جمله ورزشکاران حرفه‌ای سبب شکل‌گیری این مسئله گردیده است.

همان‌طور که عیسی‌نژاد، رضایی، راحلی و کوهی (۲۰۱۴) نیز مشخص نمودند که بهبود باورهای مذهبی می‌تواند به واسطه ایجاد اعتماد منجر به شکل‌گیری رفتارهای منطقی و مناسب در افراد گردد. امروزه بهره‌گیری از ظرفیت‌های دینی در تمامی حوزه‌های بشری گسترش یافته است و ظرفیت‌های جدیدی در بخش‌های مختلف از جمله ورزش را ایجاد نموده است. جنبه‌های دینی نقش مهم و کلیدی در روند تغییرات نگرشی و رفتاری در افراد دارد و می‌تواند به واسطه بهبود ظرفیت‌های فرهنگی و اجتماعی سبب بهبود گسترش برخی رفتارها در ورزش گردد. یکی از رفتارهایی که می‌تواند تحت تأثیر مسائل دینی قرار گیرد، استفاده از مواد نیروزا است.

استفاده از مواد نیروزا به عنوان یک مشکل گسترده در ورزش سبب گردیده است تا مشکلات فراوانی را برای ورزش ایجاد نماید. به صورتی که این مسئله منجر به بروز بی‌اعتمادی به برخی ورزش‌ها شده است. پایدار سازی رفتارهای پاک در ورزش و جلوگیری از مصرف مواد نیروزا به عنوان یک دغدغه مهم و کلیدی می‌بایستی همواره مدنظر قرار گیرد. این مسئله سبب

گردیده است تا در پژوهش حاضر سعی در بررسی نقش باورهای دینی بر تمایل به استفاده از مواد نیروزا در ورزشکاران حرفه‌ای باشد. لذا پژوهش حاضر با هدف باورهای دینی بر تمایل به استفاده از مواد نیروزا در ورزشکاران حرفه‌ای انجام گرفت.

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که تعهد به فروع دین نقش معناداری بر تمایل به استفاده از مواد نیروزا در ورزشکاران حرفه‌ای دارد. نتایج همچنین نشان داد که تعلق به اصول دین نقش معناداری بر تمایل به استفاده از مواد نیروزا در ورزشکاران حرفه‌ای دارد. به عبارتی افزایش در میزان باورهای دینی شامل تعهد به فروع دین و تعلق به اصول دین سبب می‌گردد تا میزان تمایل به استفاده از مواد نیروزا در ورزشکاران حرفه‌ای به صورت معناداری کاهش یابد. در پژوهش‌های مختلفی به این مسئله اشاره شده است. شمسایی و احمدیان (۲۰۲۰) در پژوهش خود که با هدف بررسی ارتباط روان‌شناختی بین سطح دین‌داری و گرایش به رفتار دوپینگی در ورزشکاران رشته پرورش اندام انجام گرفت، پس از بررسی‌های خود پی بردند که بین باورهای دینی و گرایش به رفتار دوپینگی ارتباط منفی معناداری وجود دارد. آنان مشخص نمودند که وجود باورهای دینی عمیق‌تر به عنوان عاملی پیشگیرانه و اصلاحی در استفاده از داروهای افزایش‌دهنده عملکرد بسیار اهمیت دارد. این موضوع می‌تواند به عنوان یافته‌ای مهم در رابطه با سلامت ورزشی ورزشکاران تلقی شود.

رودک و همکاران (۲۰۰۹) نیز مشخص نمودند که دین‌داری سبب تأثیرگذاری بر تمایل افراد به مصرف مواد نیروزا می‌شود و میزان آن را تحت تأثیر قرار می‌دهد. به صورتی که تشدید در باورهای دینی سبب کاهش میزان تمایل افراد به مصرف مواد نیروزا می‌گردد. الدفراوی (۲۰۲۰) نیز مشخص نمودند که وجود دیدگاه‌های اسلامی سبب تأثیرگذاری بر میزان تمایل افراد به دوپینگ گردد. بنابراین باورهای دینی و

اسلامی می‌تواند نقش مهمی در رفتارهای سالم و پاک در ورزش داشته باشند. با این توجه می‌توان چنین اعلام داشت که نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش‌های شمسایی و احمدیان (۲۰۲۰)، رودک و همکاران (۲۰۰۹) و الدفراوی (۲۰۲۰) همسو است.

دین به لحاظ احاطه داشتن بر همه شئون زندگی انسان، نقش بسیار تعیین‌کننده‌ای دارد. بدون شک دین می‌تواند به واسطه تحت تأثیر قرار دادن رفتارها و نگرش‌های فردی، روند انتقال هنجارها و ارزش‌ها به ورزشکاران حرفه‌ای را تسریع دهد. به عبارتی باورهای دینی می‌تواند ورزشکاران حرفه‌ای را به مرحله‌ای توانایی برساند که بتوانند تشخیص دهند که هنجارها و ارزش‌های موجود در ورزش و جامعه چه می‌باشد و به آن متعهد شوند. شمسایی و احمدیان (۲۰۲۰) مشخص نمودند که باورهای دینی می‌تواند رفتارهای نامناسب را در افراد به صورت کاملاً مشخصی کاهش دهد. باورهای دینی نقش مهمی در روند اشاعه و گسترش رفتارهای هنجاری و ارزشی در جامعه دارند و این قابلیت‌های باور دینی می‌تواند به صورت مناسبی در میان ورزشکاران حرفه‌ای تأثیرات گسترده‌ای داشته باشد. باورهای دینی به واسطه تحت الشعاع قرار دادن جایگاه اجتماعی افراد و مشخص نمودن پتانسیل‌های آنان در سطح جامعه، می‌تواند نقش مهمی در پرهیز ورزشکاران در جهت استفاده از مواد نیروزا داشته باشد. بدون شک امروزه محیط ورزش به علت وجود فضای رقابتی می‌تواند بر تصمیم‌گیری‌های ورزشکاران تأثیرات گسترده‌ای داشته باشد. بهره‌گیری از ظرفیت‌های باورهای دینی می‌تواند منجر به کنترل تصمیم‌گیری‌های ورزشکاران در چارچوب‌های ارزشی و اخلاقی گردد. این مسئله بدون شک میزان تصمیم‌گیری آنان در استفاده از مواد نیروزا را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد و می‌تواند روند تمایل ورزشکاران حرفه‌ای در جهت استفاده از مواد نیروزا را به شدت تحت تأثیر قرار دهد. در میان ورزشکاران باورهای دینی

پژوهش حاضر پیشنهاد می‌گردد تا باشگاه‌های ورزشی همواره به نظارت در خصوص میزان باورهای دینی ورزشکاران خود و همچنین میزان تمایل به استفاده از مواد نیروزا در میان آنان اقدام نمایند تا فرایند تغییرات در سطوح هر کدام از این متغیرها را تحت بررسی قرار دهند.

به‌واسطه بهبود پایداری به محیط‌های ورزشی و ارتقا سطح وفاداری به هنجارها و ارزش‌ها می‌تواند میزان تمایل به استفاده از مواد نیروزا در میان ورزشکاران را به‌صورت کاملاً مشخص کاهش دهد. با توجه به نتایج پژوهش حاضر پیشنهاد می‌گردد تا باشگاه‌های ورزشی از منظر فرهنگی و آموزشی به ارتقا سطح باورهای دینی ورزشکاران اقدام نمایند. همچنین با توجه به نتایج

منابع

1. Alaranta, A., Alaranta, H., Holmila, J., Palmu, P., Pietilä, K., & Helenius, I. (2006). Self-reported attitudes of elite athletes towards doping: differences between types of sport. *International journal of sports medicine*, 27(10), 842-846.
2. Al-Dafrawi, A. S. A. (2020). An Islamic Viewpoint on Doping in Sports: An Analytical Study. *Journal of Islamic Thought and Civilization*, 10(2), 1-8.
3. Barkoukis, V., Brooke, L., Ntoumanis, N., Smith, B., & Gucciardi, D. F. (2019). The role of the athletes' entourage on attitudes to doping. *Journal of sports sciences*, 37(21), 2483-2491.
4. Duncan, L. R., Hallward, L., & Alexander, D. (2018). Portraits of adolescent athletes facing personal and situational risk factors for doping initiation. *Psychology of Sport and Exercise*, 39, 163-170.
5. Fakharrad, F., Slavery, M. (2012). Prevalence of supplemental and energetic substances use and awareness of its side effects among male and female bodybuilders in Tehran, First National Conference on Physical Education and Sports Sciences, Najafabad, 1-10. In Persian.
6. Fallahi, A., Hemmat, E. (2019). Ethical Implications of the Trade in Drugs and Energizers in Professional Sports, *Ethics in Science and Technology Quarterly*, 14 (3), 7-14. In Persian
7. Grim, B. J., & Grim, M. E. (2019). Belief, behavior, and belonging: How faith is indispensable in preventing and recovering from substance abuse. *Journal of religion and health*, 58(5), 1713-1750.
8. Hurst, P., Ring, C., & Kavussanu, M. (2020). An evaluation of UK athletics' clean sport programme in preventing doping in junior elite athletes. *Performance Enhancement & Health*, 7(3-4), 100155.
9. Isanejad, R., Rezaei, M., Raheli, H., Mountainous, H. (2014). Investigating the Relationship between Religious Beliefs and Social Capital in Rural Communities (Case Study: Villages of Ilkhchi District of East Azarbaijan Province), *Rural-Urban Local Development*, 6 (2), 318-299. In Persian
10. Kirkpatrick, L. A. (1997). A longitudinal study of changes in religious belief and behavior as a function of individual differences in adult attachment style. *Journal for the scientific study of religion*, 207-217.
11. McClure, P. K. (2017). Tinkering with technology and religion in the digital age: The effects of Internet use on religious belief, behavior, and belonging. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 56(3), 481-497.

12. Morente-Sánchez, J., & Zabala, M. (2013). Doping in sport: a review of elite athletes' attitudes, beliefs, and knowledge. *Sports medicine*, 43(6), 395-411.
13. Mudrak, J., Slepicka, P., & Slepickova, I. (2018). Sport motivation and doping in adolescent athletes. *PLoS one*, 13(10), e0205222.
14. Musazadeh, Sh., Elmi, M. (2015). Investigating the Relationship between Lifestyle and Religious Beliefs of Students of Islamic Azad University, Varzeqan Branch. *Sociological Studies*, 8 (29), 7-20. In Persian
15. Peterson, M., Hasker, W., Reichenbach, B., & Basinger, D. (2008). Reason and religious belief: an introduction to the philosophy of religion. New York: Oxford University Press
16. Petróczi, A. (2007). Attitudes and doping: a structural equation analysis of the relationship between athletes' attitudes, sport orientation and doping behaviour. *Substance abuse treatment, prevention, and policy*, 2(1), 1-15.
17. Rahmani, R (2015). Religiosity and the Study of Religious Beliefs in Youth, Third International Conference on New Research in the Humanities. 1-9. In Persian
18. Rodek, J., Sekulic, D., & Pasalic, E. (2009). Can we consider religiousness as a protective factor against doping behavior in sport? *Journal of Religion and Health*, 48(4), 445.
19. Shamsaei, N., Ahmadian, N. (2020). Investigating the psychological relationship between the level of religiosity and the tendency to doping behavior in bodybuilding athletes. *Religion and Health*, 8 (1), 38-30. In Persian
20. Skoggard, I., Ember, C. R., Pitek, E., Jackson, J. C., & Carolus, C. (2020). Resource stress predicts changes in religious belief and increases in sharing behavior. *Human Nature*, 31(3), 249-271.
21. Willard, A. K., & Norenzayan, A. (2013). Cognitive biases explain religious belief, paranormal belief, and belief in life's purpose. *Cognition*, 129(2), 379-391.
22. Yesalis, C. E., & Bahrke, M. S. (2000). Doping among adolescent athletes. *Best Practice & Research Clinical Endocrinology & Metabolism*, 14(1), 25-35.
23. Zenic, N., Stipic, M., & Sekulic, D. (2013). Religiousness as a factor of hesitation against doping behavior in college-age athletes. *Journal of Religion and Health*, 52(2), 386-396.
24. Zvan, M., Zenic, N., Sekulic, D., Cubela, M., & Lesnik, B. (2017). Gender-and sport-specific associations between religiousness and doping behavior in high-level team sports. *Journal of religion and health*, 56(4), 1348-1360.

ارجاع دهی

نیکبخش، رضا. (۱۴۰۰). بررسی نقش باورهای دینی بر تمایل به استفاده از مواد نیروزا در ورزشکاران حرفه‌ای. *مطالعات روان‌شناسی ورزشی*، ۱۰ (۳۷)، ۲۲-۲۰۷. شناسه دیجیتال: 10.22089/SPSYJ.2021.9739.2069

Nikbakhsh, R. (2021). Investigating the Role of Religious Beliefs on the Tendency to Use energy Substances in Professional Athletes. *Sport Psychology Studies*, 10(37), 207-22. In Persian. DOI: 10.22089/SPSYJ.2021.9739.2069